

Dt. 161.27-9-2023

Αποτελέσματα έρευνας για τις ενεργειακές ανάγκες των νοικοκυριών στην Αττική

Η Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ. πραγματοποίησε έρευνα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος "REVERTER", με τη συνεργασία του Εργαστηρίου Μεταλλευτικής Τεχνολογίας και Περιβαλλοντικής Μεταλλευτικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Συντονιστής του έργου) και του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), με σκοπό τη χαρτογράφηση των ενεργειακών αναγκών των νοικοκυριών και την κατεύθυνση των μελλοντικών μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας για τη μείωση του ενεργειακού κόστους, με έμφαση στους ευάλωτους καταναλωτές.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας για τη χρονική περίοδο από τις 25 Μαΐου έως τις 30 Ιουνίου 2023. Το δείγμα ήταν τυχαίο και αποτελείται τόσο από τα μέλη της, όσο και από μη μέλη. Συνολικά συλλέχθηκαν 500 ερωτηματολόγια/ απαντήσεις.

Τα ευρήματα της έρευνας

1. Κοινωνικοοικονομικό προφίλ

Το 81% των νοικοκυριών περιελάμβαναν από δύο έως τέσσερα άτομα. Επιπλέον, περίπου το ένα πέμπτο των νοικοκυριών που συμμετείχαν στην έρευνα είχαν τουλάχιστον ένα μέλος με αναπηρία ή μακροχρόνια ασθένεια και το 16,3% είχε τουλάχιστον ένα μέλος που ήταν μακροχρόνια άνεργος.

Όλα τα νοικοκυριά με καθαρό μηνιαίο εισόδημα κάτω των 680 ευρώ δήλωσαν ότι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης και περίπου το 75-80% των νοικοκυριών με εισόδημα μεταξύ 680 και 1.250 ευρώ δήλωσαν ότι δυσκολεύονται να τα βγάλουν πέρα. Το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 50-60% για νοικοκυριά με εισόδημα μεταξύ 1.251 και 1.950 ευρώ.

2. Χαρακτηριστικά των κατοικιών και συστημάτων θέρμανσης

Περίπου το 40% των κατοικιών κατασκευάστηκαν πριν από το 1980 και στερούνται των βασικών προδιαγραφών μόνωσης. Επιπλέον, το 22,6% κατασκευάστηκε μεταξύ 1981 και 1995, το 23,4% κατασκευάστηκε μεταξύ 1996 και 2005 και το υπόλοιπο μετά το 2006. Το 71,42% δήλωσε ότι έχει ιδιόκτητη κατοικία και είναι αξιοσημείωτο ότι 31,9% αυτών έχουν δάνεια και υποθήκες.

Περίπου το 56% θερμαίνουν τα σπίτια τους χρησιμοποιώντας συστήματα κεντρικής θέρμανσης, όπου κυριαρχούν το πετρέλαιο θέρμανσης (41,1%) και το φυσικό αέριο (14,5%). Τα υπόλοιπα νοικοκυριά χρησιμοποιούν κυρίως συστήματα κλιματισμού (13,9%), ατομική θέρμανση με φυσικό αέριο (12,3%) και ηλεκτρικές συσκευές (4,6%). Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι 9 στους 10 από αυτούς που έχουν κεντρική θέρμανση με πετρέλαιο θέρμανσης και 8 στους 10 από αυτούς που έχουν κεντρική θέρμανση με φυσικό αέριο χρησιμοποιούν και συμπληρωματικά συστήματα θέρμανσης, κυρίως κλιματιστικά (46,09%) και ηλεκτρικές συσκευές (25,58%). Περίπου το 2,5% των συμμετεχόντων δηλώνει ότι δεν θερμαίνει καθόλου την κατοικία του.

3. Κόστος ενέργειας

Περίπου το 20% των νοικοκυριών λειτουργεί το σύστημα θέρμανσης για λιγότερο από 2 ώρες την ημέρα ή καθόλου και το 35% από 2 έως 4 ώρες την ημέρα. Ως αποτέλεσμα, περισσότερα από τα μισά νοικοκυριά αναφέρουν θερμοκρασία εσωτερικού χώρου μικρότερη από τη θερμοκρασία δωματίου που συνιστά ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), δηλαδή μεταξύ 18-21οC. Το συγκεκριμένο είναι ανησυχητικό γιατί το ποσοστό των νοικοκυριών που αναφέρουν προβλήματα υγείας λόγω ανεπαρκούς θέρμανσης για θερμοκρασία σπιτιού μεταξύ 15-18οC είναι διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό για θερμοκρασία σπιτιού μεταξύ 18-21οC και το ποσοστό για θερμοκρασία σπιτιού κάτω από 15οC είναι περίπου τέσσερις φορές υψηλότερο.

Το μέσο συνολικό ενεργειακό κόστος ανά έτος είναι περίπου 1.900€. Οι δαπάνες ενέργειας επηρεάζονται από το μέγεθος του σπιτιού, τον τύπο του συστήματος θέρμανσης και τα χαρακτηριστικά των νοικοκυριών (π. χ., ενώ τα νοικοκυριά με άνεργους τείνουν να ξοδεύουν λιγότερα).

4. Δυσκολία επιβίωσης νοικοκυριών

Συνολικά, το 47,5% των νοικοκυριών δήλωσε ότι δυσκολεύεται να ανταπεξέλθει στις μηνιαίες δαπάνες, μόνο το 33,62% μπορεί να τα βγάλει πέρα με το τρέχον εισόδημα και το 10,5% ζει άνετα.

Προκειμένου να πληρώσει τα έξοδα ηλεκτρισμού και θέρμανσης τους τελευταίους 12 μήνες, ένα στα δύο νοικοκυριά έχει περικόψει τις δαπάνες φαγητού, περίπου ένα στα πέντε τις δαπάνες για φάρμακα, τέσσερα στα πέντε έχουν περιορίσει τη χρήση ηλεκτρικών συσκευών και φωτισμού, ένα στα δύο τη χρήση ζεστού νερού, τρία στα τέσσερα τη θέρμανση του σπιτιού, τέσσερα στα πέντε νοικοκυριά έχουν περικόψει την ψυχαγωγία και τρία στα πέντε τις μετακινήσεις.

5. Ενεργειακή φτώχεια

- Περίπου τα μισά νοικοκυριά αναφέρουν ότι δεν μπορούν να διατηρήσουν τα σπίτια τους επαρκώς ζεστά ή δροσερά.
- Περίπου το ένα πέμπτο των νοικοκυριών αναφέρουν καθυστερήσεις στους λογαριασμούς ενέργειας και περίπου το 5% δήλωσε ότι η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος/φυσικού αερίου είχε διακοπεί τους τελευταίους 12 μήνες.
- Περίπου το ένα τρίτο των νοικοκυριών αναφέρουν προβλήματα υγείας που σχετίζονται με την ανεπαρκή θέρμανση ή/και την παρουσία υψηλής υγρασίας στο σπίτι (36,15%).
- Περίπου το 80% των νοικοκυριών έχουν περιορίσει τη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας, περισσότερο από το 75% τη χρήση θέρμανσης και περίπου το 50% τη χρήση ζεστού νερού για να μπορούν να πληρώσουν την ενέργεια τους τελευταίους 12 μήνες.
- Περίπου το 36% των νοικοκυριών ξοδεύουν περισσότερο από το 10% του καθαρού εισοδήματός τους για τις ενεργειακές τους δαπάνες.
- Το 67,23 δήλωσε ότι οι προμηθευτές ενέργειας δεν αντιμετωπίζουν τους καταναλωτές χαμηλού εισοδήματος με δίκαιο τρόπο και ιδιαίτερα τη διευκόλυνσή τους μέσω της δυνατότητας ρύθμισης οφειλών περισσότερων δόσεων.

Εν κατακλείδι, τα στοιχεία της έρευνας είναι ανησυχητικά, ενώ ισχύουν ακόμα τα έκτακτα μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης που έχει εφαρμόσει η ελληνική κυβέρνηση.

Συμπεράσματα:

- Σε όλες τις περιπτώσεις παρατηρείται μία αρνητική τάση μεταξύ εισοδήματος και δαπανών, με επακόλουθο την απότομη πτώση στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών.
- Υπάρχει σημαντικό ποσοστό κτιρίων πολύ χαμηλής ή χαμηλής ενεργειακής απόδοσης.
- Μεγάλο μερίδιο νοικοκυριών κινδυνεύουν από ενεργειακή φτώχεια που θα μπορούσε να μετριαστεί μέσω των προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται με μεγαλύτερη επιδότηση στους ενεργειακά ευάλωτους, λιγότερη γραφειοκρατία και στοχευμένη ενημέρωση ως προς τα προγράμματα και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων ενεργειακών πόρων (πράσινη ενέργεια).

Για την καλύτερη αντιμετώπιση των ως άνω προβλημάτων η Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ., στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος "REVERTER", θα λειτουργήσει στα γραφεία της στις αρχές του επόμενου έτους πιλοτικό γραφείο «υπηρεσιών μιας στάσης», στο οποίο τα ευάλωτα νοικοκυριά θα μπορούν να βρουν μία «στέγη» με σκοπό να εγγραφούν σε επιδοτούμενα προγράμματα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους, παρέχοντας ενημέρωση, καθοδήγηση, στήριξη και βοήθεια. Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα "<https://energeiakistegi.gr/>".

Για περισσότερες πληροφορίες:

Δημήτριος Δαμίγος

Συντονιστής Έργου REVERTER,

Εργαστήριο Μεταλλευτικής Τεχνολογίας και Περιβαλλοντικής Μεταλλευτικής,

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

E-mail: damigos@metal.ntua.gr

Τηλ. Επικοινωνίας: 2107722214

Παναγιώτα Καλαποθαράκου

Πρόεδρος Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.

E-mail: p.kalapothisarakou@ekpizo.gr

Τηλ. Επικοινωνίας: 6974779580